

Eesti Vabariigi 104. aastapäevale pühendatud kõne

Mida tähendab olla eestlane?

Mida tähendab olla eestlane? On see vaid üks olemise soov, kuuluvustunne või midagi enamat? Kas eestlane saab olla ainult eestlane? Või keda üldse saab eestlaseks pidada?

Toomas Hendrik Ilves on öelnud:

„Eesti identiteet on sügavalt keeleline: sa oled eestlane, kui sa räägid eesti keelt. Keel on meie usk ja meie ideoloogia ja see on ka see, mis defineerib eestlast.“

Eesti keel on kindlasti eestlaseks olemise üks alustaladest. Ilma keeleta ei saa, ilma selleta puuduks justkui sidusaine, mis kõiki komponente ühendaks. Samas üks ei välista teist. Ehk meie päritolu ei määra meid. Näiteks olles venelane ei sega see mul olemast samal ajal ka eestlane. Keel on see, mis meid ühendab. Eriti eestikeelsed laulud kätkevad endas mingit ühendavat väge, mis looks justkui täpselt õige tunnetusliku pinna olemaks eestlane.

Üle ega ümber ei saa ka juurtest. Me oleme üks vähestest rahvastest, kes on säilitanud oma juured, oma sidemed esivanematega. Meie juured ulatuvad väga sügavale, andes jõudu väele, mis avaldub nii rahvariidemustrite, taimetarkuse kui ka regilaulude näol. Side minevikuga annab teatava kindlustunde sel pöörasel ajal. See annab teatava kindluse küsimusele, kes me oleme. Isegi kui meid on eestlastena pidevalt alla surutud, isegi kui meid on pidevalt peetud matsi- ja orjarahvaks, öeldud, et meis pole kangelast ega võitjat, oleme tegelikult tugev rahvas, kel on, millele toetuda. Me saame toetuda oma juurtele ja niisamuti metsale, mis kasvab sellest üleval pool.

Valdur Mikita on tabavalt märkinud:

„Igas korralikus Eestimaa suguvõsas on vähemalt üks inimene veidi metsa poole.“

Teiste rahvaste meelest võime me tõepoolest väheke metsa poole olla. Kindlasti heas valguses, sest just see muudabki meid eriliseks. Eestlast iseloomustab metsalik rahu ja metsalik tarkus. Aga et see ka kestaks, tuleb nii metsa eest meie ümber kui ka metsa eest meis eneses hoolt kanda. See on hea elutarkus, mille järgi elades suudaksime veel kaua jätkusuutlikult eksisteerida.

Eestlaseks olemine kätkeb endas ka sisemist tunnetust. Tunnet, et ma kuulun siia. Iga inimene oma südames tahab ju kuhugi kuuluda. See on justkui tugev karjainstinkt, ilma milleta on meil raske olla. Kuuluvustunne annab meile turvatunde ja toob ka sisemise kindluse. See seob meid tervikuks, mida on raske lõhkuda. Annab ka üksikisikule võime olla suur.

Tsiteerin Jaan Krossi:

„Meid, eestlasi, on niivõrd vähe, et iga eestlase siht peab olema surematu!“

Võin öelda, et eestlane ongi juba surematu. Meil ei ole vaja end tõestada suurrahvana, sest oleme surematud läbi oma keele, laulude, mustrite ja metsa.

Lõpliku eestlase olemuse määrab ära siiski enesetunnetus. Sisemine teadmine, millele ei saa vastu rääkida, vaid millel pigem kindlalt kulgeda. Ning olles tundelt eestlane koos oma looduse ja sõnaväega soovin Sulle, kallis Eesti, pikka iga nüüd ja alati!

Aliis Vastu

12.M